

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้สารเสพติดในประเทศไทยได้ปรากฏมานานแล้วและที่รู้จักกันแพร่หลาย คือ ฝิ่น กับกัญชา ซึ่งนิยมใช้กันในวงจำกัดเฉพาะคนบางกลุ่มนอกโรงเรียน ต่อมาหลังจากการประกาศเลิกสูบฝิ่น และให้ฝิ่นเป็นสิ่งผิดกฎหมาย สารเสพติดหลายชนิดรวมกันทั้งฝิ่นและกัญชากลับมาเป็นปัญหาของสังคมและมีการสำรวจในปี พ.ศ.2506 พบว่า สารเสพติดประเภทฝิ่นและเฮโรอีน มีแนวโน้มจะระบาดในกลุ่มแรงงานและเยาวชนมากขึ้น รัฐบาลมีนโยบายในการดำเนินมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดและได้ดำเนินการมาเป็นระดับมาตรการหลักที่ใช้ คือ การกวาดล้างสอดส่องดูแลไม่ให้คนไทยใช้สารเสพติดประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง คือ การให้ความรู้เรื่องโทษและพิษภัยของสารเสพติด ซึ่งการดำเนินงานมาตรการทั้งสองนี้ ไม่ต้องอาศัยงบประมาณมากนัก เพียงแต่คอยกำชับให้ครูคอยสอดส่องดูแล ตรวจสอบ เพื่อปราบปรามการใช้สารเสพติดเป็นประจำ ซึ่งไม่ต้องใช้บุคลากรเพิ่ม ส่วนการให้ความรู้ก็มีการสอดแทรกเนื้อหาสารเสพติดเข้าไปในหลักสูตรการเรียน ในสถานศึกษาและกิจกรรมอื่นๆ บ้าง (สำนักงานกิจการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 1)

ต่อมา ปัญหาสารเสพติดกลับทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะเฮโรอีน มอร์ฟินและฝิ่น มีแนวโน้มว่าจะระบาดเข้าสู่เยาวชนทุกกลุ่ม ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับผลกระทบจากสารเสพติดอย่างทั่วถึงไม่โดยทางตรงก็โดยทางอ้อมรัฐบาลต้องออกมาแสดงบทบาทในการแก้ไขสารเสพติดในเยาวชนให้มากขึ้น จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2518 และได้แก้ไขปรับปรุงรูปแบบและการทำงานของคณะกรรมการเรื่อยมาเป็นลำดับ สภาพปัญหาเสพติดในปี พ.ศ.2550-2551 สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนจากสถานทูตสหรัฐอเมริกา ผ่านสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการสำรวจผู้ที่ติดยาเสพติดในประเทศไทย ได้ประมาณว่า จำนวนผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 1,267,590 คน คิดเป็นร้อยละ 2.01 ของประชากรทั้งประเทศ หรือ ประมาณ 20.12 % ของประชากร 1,000 คน ในบรรดาผู้ติดยาเสพติด จำนวนนี้ 71,666 คน หรือประมาณ 5.66 % เป็นเยาวชนในสถานศึกษา ชนิดของยาเสพติดที่ทำการสำรวจ คือ เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา ยาบ้า และสารระเหย ยาเสพติดที่มีปัญหามีผู้เสพมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ สารระเหย กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน และฝิ่น และสภาพการใช้สารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาผลการสำรวจ พบว่า เหล้ากับบุหรี่เป็นสารเสพติดที่มีจำนวนนักเรียนที่เคยใช้สูงกว่าสารเสพติดชนิดอื่น ๆ รองลงมา คือ สารระเหย กัญชา

และยาบ้า และจากรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งด้านการลดปริมาณยาเสพติด และลดความต้องการยาเสพติด โดยภาพรวมแม้จะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่โดยภาพรวมดูเหมือนว่าปัญหายาเสพติดกลับจะขยายความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะความรุนแรงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับยาบ้า การพัฒนาของกระบวนการผลิตยาบ้า และการพกพาสะดวกมีส่วนทำให้การใช้กัญชาและสารระเหยมีแนวโน้มลดลง แต่การลักลอบค้ายาบ้าได้ขยายตัวออกอย่างรวดเร็ว จากเดิมที่เคยดำเนินการในกลุ่มผู้ใช้แรงงานจำนวนไม่กี่กลุ่มในบางพื้นที่ ได้กลับกลายเป็นการดำเนินการโดยคนหลายกลุ่ม หลายพื้นที่ส่งผลทำให้มีกลุ่มผู้ใช้หลากหลายขึ้น รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา และผู้ใช้แรงงานเกือบทุกประเภท นอกจากนี้ยังมียาเสพติดและสิ่งเสพติดใหม่ๆ ปรากฏมากขึ้น ทั้งเป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายและยาที่นำไปใช้ในทางที่ผิด คือ โคเคน และยาไอซึ่งได้จากการลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศ ยา 2 ชนิดนี้เป็นยาที่เริ่มทวีอัตราการแพร่ระบาดในประเทศไทยมากขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3-4)

ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้ยาเสพติด พบว่ามีการใช้ยาเสพติดที่หลากหลายในคนชั้นบรรทัดทุก แรงงานประมง แรงงานภาคเกษตร แรงงานก่อสร้าง แรงงานภาคอุตสาหกรรม แรงงานในสถานเริงรมย์มากบ้างน้อยบ้างตามลักษณะอาชีพ เมื่อผู้ใช้แรงงานที่เสพยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ เป็นปัญหาสำคัญที่เหนี่ยวรั้งความเจริญก้าวหน้า และความสำเร็จในสถานประกอบกิจการ โดยส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ใช้แรงงาน ครอบครัว ผู้ใช้แรงงาน เจ้าของสถานประกอบกิจการ และประชาชนผู้บริโภค นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมต่อเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ปัญหาคาความสูญเสียที่เกิดกับเจ้าของสถานประกอบกิจการ ในกรณีที่สถานประกอบกิจการแห่งนั้นมีผู้ใช้แรงงานที่เสพยาเสพติด เช่น ผลผลิตลดลงเนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้แรงงานลดลง เกิดอุบัติเหตุระหว่างการทำงาน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เกิดการสูญหาย/เสียหาย ค่าชดเชยความเสียหายต่าง ๆ ทั้งค่ารักษาพยาบาล ค่าขวัญกำลังใจ ค่าประกันรายได้ เกิดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สินในสถานประกอบกิจการจนเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องมาเสียเวลาแก้ไขปัญหาคะทรวงแรงงานและสถานประกอบการทุกแห่ง ต่างต้องการให้สถานประกอบกิจการปลอดจากยาเสพติด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่เกิดกับเจ้าของสถานประกอบกิจการ เช่น ผลผลิตของสถานประกอบกิจการมีคุณภาพและปริมาณเพิ่มมากขึ้น มีต้นทุนการประกอบการลดลง เพราะความสูญเสียและความผิดพลาดที่เกิดจากอุบัติเหตุในการทำงานลดลง ทำให้สถานประกอบกิจการมีผลกำไรเพิ่มมากขึ้น ลดการขาดงาน การลาป่วย และการลาถิของพนักงาน ส่วนประโยชน์ที่เกิดกับลูกจ้าง เช่น ลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในการทำงาน และเพิ่มความปลอดภัยในการทำงานรายได้เพิ่มมากขึ้น

เนื่องจากสถานประกอบการมีผลกำไรมากขึ้น และสุขภาพร่างกายแข็งแรง เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2549 : 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการปรับตัวของประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในระยะ 10 – 15 ปีข้างหน้า โดยยังคงอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) โดยการตั้งเป้าหมายเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี พัฒนากำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเพิ่มเป็นร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งหมด และเพิ่มสัดส่วนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน เพื่อพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ในระยะของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน โลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ถ้ากำลังแรงงานดังกล่าวต้องถูกบั่นทอนด้วยยาเสพติด ประเทศชาติก็ไม่สามารถบรรลุสู่เป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552 : ออนไลน์)

สำหรับยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงาน ตามแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามมาตรการและแนวทางของการแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับชาติ ใน 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด / ผู้ติดยาเสพติด (Demand) โดยดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ผ่านการบำบัดให้มีอาชีพ / มีรายได้ สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นการตัดวงจรการหันไปเสพยาเสพติดของผู้ผ่านการบำบัด 2) ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสใช้ยาเสพติด (Potential demand) โดยดำเนินการส่งเสริม / สนับสนุนให้สถานประกอบการมีความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน มีการให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงโทษพิษภัยยาเสพติดให้แก่ กลุ่มเป้าหมาย คือ นายจ้าง ลูกจ้างผู้ประกันตน ผู้ใช้แรงงาน ผู้หางานทำ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ (Management) โดยดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กระทรวงแรงงาน (ศตส.รง) เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนโครงการ / กิจกรรมด้านยาเสพติด

ในส่วนที่เป็นภารกิจความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานให้สามารถดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. 2551 : 6)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยการประสานความร่วมมือจากไตรภาคี โดยมีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบกิจการ ผู้ใช้แรงงาน/คณะกรรมการฯ ในสถานประกอบกิจการเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ที่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ 9 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาและวิเคราะห์ปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ขั้นตอนที่ 2 การทำประชาพิจารณ์เพื่อต่อสู้กับปัญหายาเสพติด ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ขั้นตอนที่ 4 การสร้างความเข้าใจในแนวนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานประกอบกิจการกับบุคลากรในสถานประกอบกิจการขั้นตอนที่ 5 การวางแผนงานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ขั้นตอนที่ 6 การพัฒนาบุคลากรแกนนำเพื่อปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ขั้นตอนที่ 7 การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ขั้นตอนที่ 8 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และขั้นตอนที่ 9 การรักษามาตรฐานและการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการและป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2547 : 3-5)

โครงการ โรงเรียนสีขาว เป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงแรงงาน ภายใต้อาณัติความรับผิดชอบของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้มีการร่วมมือกัน เพื่อหาวิธีที่จะช่วยกันป้องกันปราบปราม สอดส่อง ดูแล เฝ้าระวังผู้ใช้แรงงานให้ห่างไกลจากยาเสพติด และเป็นโครงการที่ดำเนินงานสืบเนื่องจากที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 ซึ่งกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ โดยมีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานตามโครงการ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้เกิดความคุ้มครองและดูแลการจัดสวัสดิการของนายจ้างและผู้ใช้แรงงาน โดยจะต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ใช้แรงงานมีความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน. 2552 : ออนไลน์) เพื่อให้ นายจ้างและเจ้าของสถานประกอบกิจการทั่วประเทศได้รับรู้ถึงสถานการณ์ปัญหายาเสพติด

ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการการกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มีการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติด ในสถานประกอบการ มีการป้องกันและเฝ้าระวังอย่างเป็นระบบ โดยดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด แก่นายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งจะขยายผลไปยังสังคมอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวและชุมชนของ นายจ้างและผู้ใช้แรงงาน ทั้งส่งผลให้ผู้ใช้งานมีสุขภาพแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีสถานประกอบการจากกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี เข้ามาลงทุนขยายกิจการในเขตนิคมอุตสาหกรรม ถึง 3 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน อำเภอบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า (ไฮเทค) อำเภอบางปะอิน และนิคมอุตสาหกรรม สหรัตนนคร อำเภอนครหลวง มีเขตประกอบการอุตสาหกรรมอีก 2 แห่ง ได้แก่ เขตประกอบการ อุตสาหกรรมโรจนะ อำเภออุทัย เขตประกอบการอุตสาหกรรมแฟลคตอรีแลนด์ อำเภอวังน้อย และ สวนอุตสาหกรรมบ้านแพน อำเภอเสนา มีสถานประกอบการ จำนวน 1,244 แห่ง มีพนักงานหรือ ผู้ใช้แรงงานจำนวน 97,360 คน โครงการ โรงงานสีขาวได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา โดยมีข้อกำหนดผู้ที่ได้รับการรับรองจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน สำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด พระนครศรีอยุธยาได้ส่งเสริมให้สถานประกอบการที่ผ่านการรับรองให้เป็นโรงงานสีขาว ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2544 ถึงปี พ.ศ.2551จำนวน 420 แห่ง (สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด พระนครศรีอยุธยา. 2551 : 5)

จากสภาพปัญหา นโยบาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ประกอบกับสถานประกอบการเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของสังคม การแก้ปัญหาอาเสพติดที่กระทำอยู่ ในปัจจุบันไม่อาจประสพผลสำเร็จได้ ถ้าปราศจากการร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมแรงร่วมใจกันเป็นอย่างดี เพื่อให้สถานประกอบการ ได้เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึง การปฏิบัติงาน โครงการ โรงงานสีขาวในสถาน ประกอบกิจการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด ทำให้สถานประกอบการมีความเข้มแข็ง เป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของมาตรการและ หลักเกณฑ์การดำเนินงานโครงการ โรงงานสีขาวในสถานประกอบการ ซึ่งจะส่งผลให้โครงการ โรงงานสีขาวดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้เลือกทำการศึกษาสภาพและปัญหา การปฏิบัติงานโครงการ โรงงานสีขาวในสถานประกอบการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็น ข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงโครงการ โรงงานสีขาวให้มีประสิทธิภาพยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

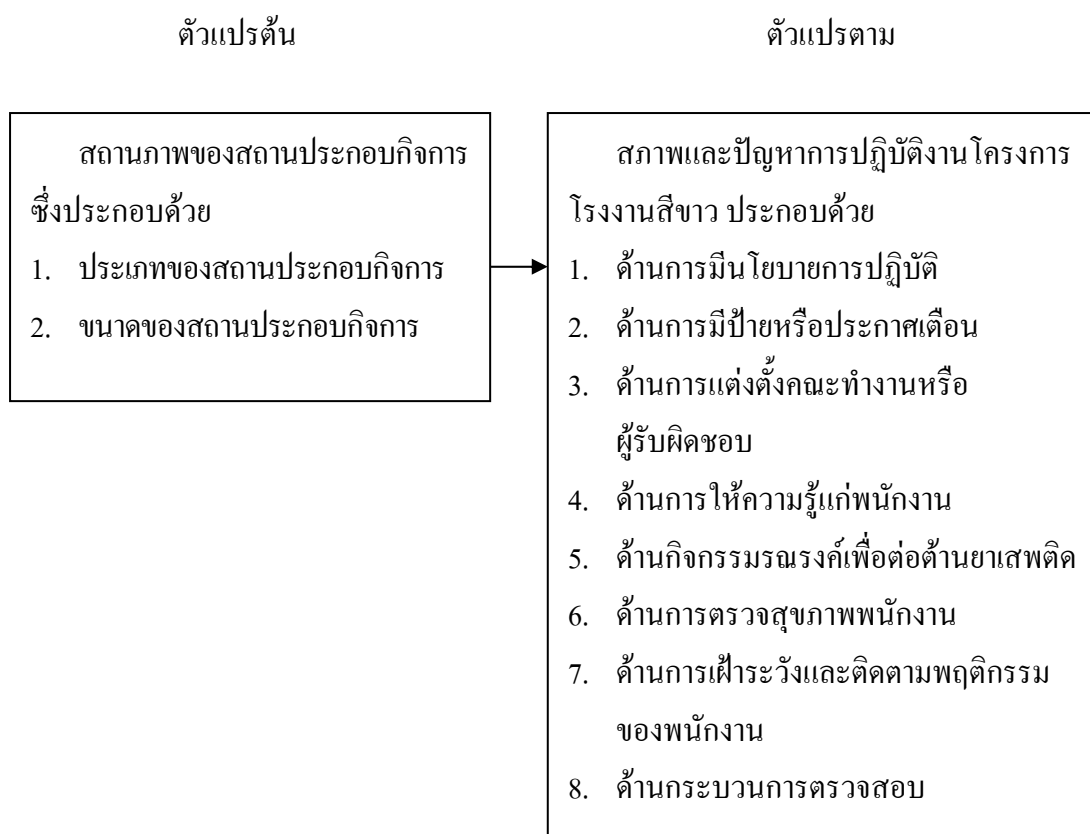
1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน โครงการ โรงงานสีขาว ในสถานประกอบการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงาน โครงการ โรงงานสีขาว ในสถานประกอบการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงาน โครงการ โรงงานสีขาว ในสถานประกอบการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพของสถานประกอบการ
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน โครงการ โรงงานสีขาว ในสถานประกอบการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพของสถานประกอบการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์
สถานประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้ผ่านการรับรองให้เป็น โรงงานสีขาว ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ.2544 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ.2551 จำนวน 420 แห่ง ของ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองให้เป็น โรงงานสีขาว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ พ.ศ.2544 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ.2551จำนวน ประชากรทั้งหมด 420 แห่ง ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองให้เป็น โรงงานสีขาว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 จำนวน 97 แห่ง โดยใช้พนักงาน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการ โรงงานสีขาว จำนวน 97 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบ เจาะจง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของสถานประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย
 - 3.1.1 ประเภทของสถานประกอบการ
 - 3.1.2 ขนาดของสถานประกอบการ
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน โครงการ โรงงานสีขาว ประกอบด้วย

- 3.2.1 ด้านการมีนโยบายการปฏิบัติ
 - 3.2.2 ด้านการมีป้ายหรือประกาศเตือน
 - 3.2.3 ด้านการแต่งตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบ
 - 3.2.4 ด้านการให้ความรู้แก่พนักงาน
 - 3.2.5 ด้านกิจกรรมรณรงค์เพื่อต่อต้านยาเสพติด
 - 3.2.6 ด้านการตรวจสอบสภาพพนักงาน
 - 3.2.7 ด้านการเฝ้าระวังและติดตามพฤติกรรมของพนักงาน
 - 3.2.8 ด้านกระบวนการตรวจสอบ
4. การศึกษานี้ดำเนินการในช่วง เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ.2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

1. สภาพการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว หมายถึง การดำเนินงานตามแนวทางวิธีการดำเนินงานและหลักเกณฑ์การพิจารณารับรองสถานประกอบการให้เป็นโรงเรียนสีขาว รวม 8 ด้าน คือ 1) ด้านการมีนโยบายการปฏิบัติ 2) ด้านการมีป้ายหรือประกาศเตือน 3) ด้านการแต่งตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบ 4) ด้านการให้ความรู้แก่พนักงาน 5) ด้านกิจกรรมรณรงค์เพื่อต่อต้านยาเสพติด 6) ด้านการตรวจสอบสุขภาพพนักงาน 7) ด้านการเฝ้าระวังและติดตามพฤติกรรมของพนักงาน และ 8) ด้านกระบวนการตรวจสอบ โดยวัดจากแบบสอบถามตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ปัญหาการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว หมายถึง การมีอุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุได้ ทั้ง 8 ด้านที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว โดยวัดจากแบบสอบถามตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. สถานภาพของสถานประกอบการ หมายถึง ลักษณะของสถานประกอบการ ซึ่งประกอบไปด้วย

3.1 ประเภทของสถานประกอบการ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

3.1.1 กลุ่มผลิต ได้แก่ กลุ่มโรงงานผลิตรถยนต์ โรงงานผลิตชิ้นส่วนประกอบรถยนต์ โรงงานผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อู่ซ่อมบำรุงรถยนต์ โรงเลื่อยโรงสีข้าว เป็นต้น

3.1.2 กลุ่มบริการและกลุ่มจำหน่าย ได้แก่

3.1.2.1 สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุม ดูแล หรืออาศัยสิทธิของเจ้าของ หรือผู้ดำเนินการ

3.1.2.2 สถานีบริการที่บรรจุก๊าซให้แก่ยานพาหนะ (ปั้มน้ำมัน)

3.1.2.3 สถานบริการ ได้แก่ สถานเต็นท์ รำวง ร่องเง็ง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาร์ทเนอร์บริการ ได้แก่ 1) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือ เครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย และ บริการโดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือ โดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือบริการนวดให้แก่ลูกค้า 2) สถานอาบน้ำ นวดหรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า และ 3) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือ การแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง

3.1.2.4 ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้ผู้อื่นเช่า อันได้แก่ หอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์

3.1.2.5 สถานที่ที่ได้จัดไว้ให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น

3.2 ขนาดของสถานประกอบการ หมายถึง การแบ่งขนาดของสถานประกอบการกิจการตามหลักเกณฑ์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งได้ 3 ขนาด ดังนี้

3.2.1 สถานประกอบการขนาดเล็ก หมายถึง สถานประกอบการที่มีพนักงานหรือลูกจ้างน้อยกว่า 100 คน

3.2.2 สถานประกอบการขนาดกลาง หมายถึง สถานประกอบการที่มีพนักงานหรือลูกจ้างตั้งแต่ 101 คน ถึง 500 คน

3.2.3 สถานประกอบการขนาดใหญ่ หมายถึง สถานประกอบการที่มีพนักงานหรือลูกจ้างมากกว่า 500 คน ขึ้นไป

4. โรงงานสีขาว หมายถึง สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองให้เป็นโรงงานสีขาว ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ.2551

5. เจ้าหน้าที่บุคคล หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของสถานประกอบการ และได้รับมอบหมายให้ดำเนินการด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดในสถานประกอบการ

6. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หมายถึง พนักงานที่ทำหน้าที่ด้านความปลอดภัยหรือบริหารจัดการด้านการป้องกัน และแก้ไขด้านยาเสพติด

7. พนักงานผู้รับผิดชอบโครงการโรงงานสีขาว หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้างานในสถานประกอบการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองให้เป็นโรงงานสีขาว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะปีงบประมาณ 2550 ทั้งสิ้นจำนวน 97 แห่ง จากทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่บุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่จะส่งเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษา เพื่อให้สถานประกอบการที่ยังไม่ได้รับการรับรองเข้าใจ สำนวจตรวจสอบในการขอรับการรับรองให้เป็นโรงงานสีขาวต่อไป

2. เป็นแหล่งข้อมูล สำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโครงการโรงงานสีขาว